

Сказание о Савтри

Глава 7

॥ मर्कण्डेय उवाच ॥

तस्यां रात्र्यां व्यतीतायामुदिते सूर्यमण्डले ।

कृतपौर्वाहिकाः सर्वे समेयुस्ते तपोधनाः ॥ १ ॥

vyatī (vi-ati√i) II P. - проходить, миновать;
paurvāhika - предобеденный, утренний; утренний обряд;
same (sam-ā√i) II P. - собираться;

तदेव सर्वं सावित्र्या महाभाग्यं महर्षयः ।

द्युमत्सेनाय नातृप्यन्कथयन्तः पुनः पुनः ॥ २ ॥

√tarp IV P. - насыщаться, удовлетворяться, довольствоваться; *caus.* удовлетворять;

ततः प्रकृतयः सर्वाः शाल्वेभ्यो ऽभ्यागता नृप ।

आचख्युर्निहतं चैव स्वेनामात्येन तं द्विषम् ॥ ३ ॥

prakṛti *f* - природа, натура; начало, причина; *pl.* подданные, граждане, министры;
amātya *m* - министр; советник; придворный;

तं मन्त्रिणा हतं श्रुत्वा ससहायं सबान्धवम् ।

न्यवेदयन्त्यथावृत्तं विद्रुतं च द्विषद्वलम् ॥ ४ ॥

sasahāya - вместе с соучастниками;
sabāndhava - вместе с родственниками;
ni√vedaya (*caus.* от ni√vid) - извещать, давать знать о ч.-л., уведомлять; называть,
рассказывать, объявлять, предлагать;
vi√dru I P. - рассеяться, бежать;

ऐकमत्यं च सर्वस्य जनस्यासीन्नृपं प्रति ।

सचक्षुर्वाप्यचक्षुर्वा स नो राजा भवत्विति ॥ ५ ॥

aikamatya *n* - единодушие;

अनेन निश्चयेनेह वयं प्रस्थापिता नृप ।

प्राप्तानीमानि यानानि चतुरङ्गं च ते बलम् ॥ ६ ॥

pra√sthā I P. - уходить, отправляться; *caus.* посылать, отправлять;
yāna *m* - колесница, телега, подвода;
saturaṅga - четырехчленный (о войске - полная армия, сост. из пехоты, конницы, слонов и колесниц);

प्रयाहि राजन्भद्रं ते घुष्टस्ते नगरे जयः ।

अध्यास्व चिररात्राय पितृपैतामहं पदम् ॥ ७ ॥

√ghuṣ (P. I p.p. ghuṣṭa) - кричать, провозглашать;
adhy√ās II Ā. - занимать, садиться, владеть;
cīrarātrāya adv. - на долгое время, долго;
pitṛpaitāmaha - полученный в наследство от предков (отца и деда);

चक्षुष्मन्तं तु तं दृष्ट्वा राजानं वपुषान्वितम् ।

मूर्ध्ना निपतिताः सर्वे विस्मयोत्फुल्ललोचनाः ॥ ८ ॥

mūrdhan *m* - голова; лоб, чело;
vismaya *m* - удивление, изумление;
utphulla - широко открытый (глаз); распутившийся (цветок);

ततो ऽभिवाद्य तान्वृद्धान्द्विजानाश्रमवासिनः ।

तैश्चाभिपूजितः सर्वैः प्रययौ नगरं प्रति ॥ ९ ॥

शैब्या च सह सावित्र्या स्वास्तीर्णेन सुवर्चसा ।

नरयुक्तेन यानेन प्रययौ सेनया वृता ॥ १० ॥

ā√star (V P., p.p. āstīrṇa) - обсыпать, усыпать, устилать;

ततो ऽभिषिषिचुः प्रीत्या द्युमत्सेनं पुरोहिताः ।

पुत्रं चास्य महात्मानं यौवराज्ये ऽभ्यषेचयन् ॥ ११ ॥

abhi√sic (abhi√sic, VI P.) - помазать на царство, короновать; кропить водой, освящать;
yauvarājya *n* - сан наследника престола и соправителя;

ततः कालेन महता सावित्र्याः कीर्तिवर्धनम् ।

तद्वै पुत्रशतं जज्ञे शूराणामनिवर्तिनाम् ॥ १२ ॥

anivartin - необращающийся в бегство, храбрый;

भ्रातृणां सोदराणां च तथैवास्याभवच्छतम् ।

मद्राधिपस्याश्वपतेर्मालव्यां सुमहाबलम् ॥ १३ ॥

sodara - единоутробный; *m* родной брат;

एवमात्मा पिता माता श्वश्रूः श्वशुर एव च ।

भर्तुः कुलं च सावित्र्या सर्वं कृच्छ्रात्समुद्धृतम् ॥ १४ ॥

kṛścra - трудный, тяжкий, опасный; *m, n* затруднение, опасность, зло, горе; *In. adv.* с трудом, едва;

तथैवैषापि कल्याणी द्रौपदी शीलसंमता ।

तारयिष्यति वः सर्वान्सावित्रीव कुलाङ्गना ॥ १५ ॥

sam√man IV Ā. - думать, считать; помогать, чтить; *p.p.* почтенный, уважаемый;

॥ वैशम्पायन उवाच ॥

एवं स पाण्डवस्तेन अनुनीतो महात्मना ।

विशोको विज्वरो राजन्काम्यके न्यवसत्तदा ॥ १६ ॥

anu√nī I P. - умилоостивить, утешать;

vijvara - без внутреннего волнения, спокойный;

kāmyaka *m pot.pr.* - название леса, в котором Пандавы находились во время изгнания.

यश्चेदं शृणुयाद्भक्त्या सावित्र्याख्यानमुत्तमम् ।

स सुखी सर्वसिद्धार्थो न दुःखं प्राप्नुयान्नरः ॥ १७ ॥

॥ इति महाभारते सावित्र्युपाख्यानं समाप्तम् ॥